

The Hungarian Language
Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor

DEZSŐ JUHÁSZ

Editors

TAMÁS FARKAS, MARIANN SLÍZ

Technical editor

PANNA SZABÓ

Editorial Board

JUDIT BÓNA, TAMÁS FORGÁCS,
KÁROLY GERSTNER, ISTVÁN HOFFMANN, LÁSZLÓ HONTI,
JENŐ KISS, PÉTER SIPTÁR, ANDRÁS ZOLTÁN

Advisory Board

SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTEK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)

CONTENTS

SÓLYOM, RÉKA: Metaphors at the intersection of colloquial and technical language use	129
SCHIRM, ANITA: The charm of clownish head rhymes: Alliteration as a manipulation mechanism	142
CSER, ANDRÁS: Long palatal vowels in Sylvester's dialect: Sound change and paradigmatic effects	155
FORGÁCS, TAMÁS: Idioms and proverbs in the letter addressed to Gedeon Bohógyi in Felelet a Mondolatra	170
E t y m o l o g i e s. TÓTH, ENDRE: On the origin of the ethnonym <i>tót</i> . – BÜKY, LÁSZLÓ: <i>Orcapohár</i> : – MOLNÁR, ZOLTÁN MIKLÓS: New contributions to the problem area of the noun <i>leh(e)</i> 'breath'	196
S p o k e n H u n g a r i a n. KISS, JENŐ: New tasks in Hungarian dialectology	205
T h e h i s t o r y o f l i n g u i s t i c s. CSONTOS, SÁRA: Instead of myths: The relationship between Gábor Bálint and the Academy. – PLÉH, CSABA: Commemorating Derek Bickerton (1926–2018)	208
R e v i e w s. ZOLTÁN, ANDRÁS: Marek Stachowski, Turkologia, etymologia i ja (Wspomnienia wybrane) [Turkology, etymology, and me (Selected recollections)]	222
S o c i e t y n e w s. FARKAS, TAMÁS: The Annual General Meeting of the Society of Hungarian Linguistics closing the year 2025. – JANURIK, TAMÁS: Péter Simoncsics is 80. – P. KOCSIS, RÉKA: Haader Lea is 80	225
D a t a f r o m t h e h i s t o r y o f H u n g a r i a n. SURÁNYI, ANNA: Dictated letters of Tamás Nádasdy and Orsolya Kanizsai	234
L e t t e r s t o t h e e d i t o r. NAGY, L. JÁNOS: The spelling contest winner comes from Hévíz	255
C o n t r i b u t o r s	256

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

122.
ÉVFOLYAM

2026.
2. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST

MAGYAR NYELV 122. ÉVF. 2. SZÁM * 2026.

Felelős szerkesztő
JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztők
FARKAS TAMÁS, SLÍZ MARIANN

Technikai szerkesztő
SZABÓ PANNA

Szerkesztőbizottság
**BÓNA JUDIT, FORGÁCS TAMÁS,
GERSTNER KÁROLY, HOFFMANN ISTVÁN, HONTI LÁSZLÓ,
KISS JENŐ, SIPTÁR PÉTER, ZOLTÁN ANDRÁS**

Nemzetközi tanácsadó testület
**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTYIN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

SÓLYOM RÉKA: Metaforák a köznyelvi és szaknyelvi nyelvhasználat „metszéspontjában”	129
SCHIRM ANITA: Bohókás betűrímek bűbája. Az alliteráció mint mágikus manipulációs mechanizmus	142
CSER ANDRÁS: Hosszú palatális magánhangzók Sylvester János nyelvváltoztatában: hangváltások és paradigmatis hatások	155
FORGÁCS TAMÁS: Szólások és közmondások a Felelet a Mondolatra Bohógyi Gedeonhoz címzett levelében	170
Szó- és szólásmagyarázatok. TÓTH ENDRE: A <i>tót</i> népnév eredetéhez. – BÜKY LÁSZLÓ: <i>Orcapohár</i> . – MOLNÁR ZOLTÁN MIKLÓS: Újabb adalékok a <i>leh(e)</i> ’lehelet’ főnév kérdésköréhez	196
Élő nyelv. KISS JENŐ: Újabb teendők a magyar dialektológiában	205
Tudománytörténet. CSONTOS SÁRA: Mítoszok helyett – Szentkatolnai Bálint és az Akadémia viszonya. – PLÉH CSABA: Emlékezés Derek Bickertonra (1926–2018)	208
Szemle. ZOLTÁN ANDRÁS: Marek Stachowski, Turkologia, etymologia i ja (Wspomnienia wybrane)	222
Társasági ügyek. FARKAS TAMÁS: A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2025. évet záró közgyűlése. – JANURIK TAMÁS: Simoncsics Péter 80 éves. – P. KOCIS RÉKA: Haader Lea 80 éves	225
Nyelvtörténeti adatok. SURÁNYI ANNA: Nádasdy Tamás és Kanizsai Orsolya diktált levelei	234
Levélsekreny. NAGY L. JÁNOS: Hévízi helyesíró győzött Gyulán	255
Számunk szerzői	256

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Juhász Dezső elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 6000 Ft, nyugdíjasoknak 4000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyesen, gyeden lévőknek 2000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzeszegek (tagsági díj, kiadványok ára, céltámogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 337. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102–02102971 számú csekk számlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42**.

Félfogadási idő: kedd (a felolvasó ülések előtt): 14–16.30, csütörtök: 10–12 óráig. Telefon (félfogadási időben): +36-1-485-5200/5121 mellék. Honlap: www.mnyt.hu, imél: tarsasag@mnyt.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

A Magyar Nyelv kiadója a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Felelős kiadó: a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke. A szerkesztőség címe: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, II. em. 241. Szerkesztőségi munkatárs: Havasi Zsuzsanna.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, imélben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: 201-8891, imél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató és tördelés: Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. **A folyóirat elektronikus változata olvasható a világhálón: a 2021/3. számig: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>, a 2021/4. számtól: <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Imélcímünk: juhasz.dezso@btk.elte.hu.**

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: juhasz.dezso@btk.elte.hu. Web: <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

**Folyóiratunk állandó támogatója
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.**

**Folyóiratunknak ezt a számát
támogatta:**

ISSN 0025–0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588–1210 (online)